

Summary

The note describes a new site of an expansive mussel (Bivalvia: Unionidae) – the Chinese Pond Mussel *Sinanodonta woodiana*. The specimens (17 shells) were found in a dried pond in Kwileń (Pleszew District, Wielkopolska Province, coordinates: 51.987695, 17.847006). The species was probably brought to the site with fish from different hatcheries (the Common Carp *Cyprinus carpio*, Grass Carp *Ctenopharyngodon idella* and Silver Carp *Hypophthalmichthys molitrix*). The measurements of shells are given in Table 1.

Adres autora:

Przemysław Żurawlew
Żbiki 45, 63–304 Czermin
e-mail: grusleon@gmail.com

Sławomir Mielczarek, Seweryn Grobelny

STANOWISKA SINICY NADBRZEŻNEJ *AIOLOPUS THALASSINUS* (FABRICIUS, 1781) (ORTHOPTERA, ACRIDIDAE) WE WSCHODNIEJ WIELKOPOLSCE

Localities of the Slender Green-winged Grasshopper *Aiolopus thalassinus* (Fabricius, 1781) (Orthoptera, Acrididae) in the eastern Wielkopolska (Poland)

Sinica nadbrzeżna *Aiolopus thalassinus* (Fabricius, 1781) to jeden z trzydziestu pięciu znanych w kraju przedstawicieli rodziny szarańczowatych (Orthoptera, Acrididae) (Liana 2007). Występuje na całej półkuli wschodniej z wyjątkiem skrajnie północnych części Europy i Azji. Jego północna granica zwartego zasięgu w Polsce i jednocześnie w Europie, wyznaczona jest na południe od linii Poznań-Małkinia nad Bugiem (Bazyłuk 1949a, Bazyłuk i Liana 1994, Pfeifer et al. 2011). W Polsce znany z rozproszonych, czasem efemerycznych stanowisk, spośród których najdalej na północ wysuniętym stanowiskiem jest Piasecznia (nie! Piaseczna) w Puszczy Kurpiowskiej (Liana 1966). Wykazany z dziewięciu krain: Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Niziny Mazowieckiej, Podlasia, Dolnego Śląska, Wyżyny Małopolskiej, Wyżyny Lubelskiej, Roztocza, Niziny Sandomierskiej i Bieszczad (Bazyłuk i Liana 2000). W ostatnich dziesięcioleciach sinica była bardzo rzadko odnajdowana i prawdopodobnie jest gatunkiem zagrożonym wyginieciem (Liana 2000). Znajduje się na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce w kategorii VU (narażona) (Liana 2002). Gatunek o wąskiej tolerancji środowiskowej - ciepłolubny i higrofilny. Występuje w okresowo podmokłych środowiskach, na tarasach zalewowych dolin rzecznych oraz w okolicach większych zbiorników wodnych. Owady dorosłe pojawiają się także w murawach psammofilnych (Bazyłuk i Liana 2000, Liana 1966, 2007).

Poniżej podano stanowiska literaturowe oraz nowe pochodzące wyłącznie z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, której granice (choćby kontrowersyjne) przyjęto w „Katalogu fauny Polski” Nr 58 (Bazyłuk i Liana 2000). Stanowiska lokalizowano w siatce kwadratów UTM i podając ich

współrzędne geograficzne. W przypadku stanowisk ze starszej literatury, gdzie brak ich szczegółowej lokalizacji (np. „Głogów”) podano tylko odpowiedni kwadrat UTM dla danej miejscowości.

Szarańczak ten po raz pierwszy został podany z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej w drugiej połowie XIX wieku przez szwajcarskiego entomologa Brunnera von Wattenwyl (1882), który posiadał w swojej kolekcji 3 exx. z Głogowa (niem. Glogau) (UTM: WT72), co potwierdza Zacher (1907, 1917). Później wymieniają ten gatunek polscy przyrodnicy z Ludwikowa pod Poznaniem (Wielkopolski Park Narodowy) (UTM: XT29) - Wodziczko, Krawiec i Urbański (1938), Urbański (1947, 1954), Bazyluk (1949a i b) i Wołyńska (1975). Ponadto Bazyluk (1949a i b) podaje że, widział ten gatunek w prywatnym zbiorze J.B. Sokołowskiego, który złowił go w 1938 roku na brzegu Warty w Czeszewie (UTM: XT78). Urbański (1956) wymienia sinicę wśród gatunków wskaźnikowych stepowienia Wielkopolski, podając nowe stanowisko z Malty w Poznaniu (współcześnie to akwen Jeziora Maltańskiego) (UTM: XU30), gdzie była stwierdzona w 1953 roku, a Grobelny i Tryjanowski (2002) omawiając ortopterofaunę miasta piszą, że „... od prawie 50 lat nie stwierdzono... występowania ani w Poznaniu, ani w Wielkopolsce.”

Współcześnie sinica nadbrzeżna w Wielkopolsce odnaleziona została przez E. Chwiałkowskiego w sierpniu 2009 roku w Dolinie Środkowej Warty (Natura 2000 PLB300002) na trzech stanowiskach położonych na południe od Koła i od ujścia Neru, w okolicach miejscowości Dobrów, gm. Kościelec, pow. kolski, Praksedów i Dąbrowa, gm. Brudzew, pow. turecki (UTM: CC47) (Chwiałkowski 2009). Inne, nowe doniesienia z Polski o tym gatunku, pochodzą z tego samego okresu, z Kampinoskiego Parku Narodowego na Nizinie Mazowieckiej (Borowiak i Liana 2009).

W latach 2014-2016 gatunek ten stwierdzono we wschodniej Wielkopolsce na 16 stanowiskach. Niemal wszystkie nowe stanowiska (15), poza jednym, które znaleziono na terenie wyrobiska końcowego odkrywki „Józwin” Kopalni Węgla Brunatnego (KWB) Konin pod Kleczewem, zlokalizowane były w Dolinie Środkowej Warty w obszarze Natura 2000. Wszystkie nowo odnalezione stanowiska w dolinie środkowej Warty zlokalizowane były w strefie zalewowej, wzdłuż koryta rzeki, na odcinku pomiędzy Kołem a Ratyniem. Jedno stanowisko znaleziono poza bezpośrednią strefą zalewową, ale corocznie podtapianą przez niewielki dopływ – Strugę Kawnicką, uchodzącą do Warty pod Sługocinkiem (gm. Golina). Pierwsze stanowiska odnaleziono przypadkowo podczas liczenia ptaków na powierzchniach krajobrazowych w dolinie Warty. Kolejne natomiast były wynikiem specjalnych poszukiwań tego gatunku. Materiał dokumentacyjny (fotografie, obserwacje) został zgromadzony dla wszystkich stanowisk i znajduje się u pierwszego z autorów. Owady chwytało siatką entomologiczną na upatrzonego lub kosząc roślinność. Większość odłowionych osobników po oznaczeniu wypuszczano w miejscu złowienia. Jedynie osobniki szarańczaków należące do rodzaju *Chorthippus*, *Stenobothrus* i *Omocestus* zabierano do oznaczenia w laboratorium. Gatunki prostoskrzydłych oznaczył S. Grobelny, a okazy dowodowe znajdują się w Zbiorach Przyrodniczych Wydziału Biologii UAM. W dniu 03.09.2016 skontrolowano również trzy stanowiska podane przez E. Chwiałkowskiego (2009). Występowanie sinicy nadbrzeżnej stwierdzono tylko na jednym stanowisku, a na pozostałych dwóch nie potwierdzono jej występowania. Prawdopodobnie zmiany hydrologiczne i sukcesja roślinności w związku z oddziaływaniem odkrywki „Kozmin” (KWB Adamów) doprowadziły do zaniku obu stanowisk.

Uzupełnieniem do obserwacji sinicy są dane o zgrupowaniu innych prostoskrzydłych na poniżej opisanych stanowiskach.

1. Dobrów (52°8'5"N, 18°40'51"E, UTM: CC47), gm. Kościelec, pow. kolski. Stanowisko podane przez Chwiałkowskiego (2009), jako zbiorowisko porolne, bardzo suche z mietlicą pospolitą *Agrostis capilaris*, nasłonecznione, niekośne. Obecnie jest to bardzo przesuszona, zdegradowana forma murawy napiaskowej *Koelerion glaucae*, która graniczy z utwardzoną drogą. W dniu 03.09.2016 stwierdzono 3 osobniki. Ponadto około 400 m na północ od tego

- stanowiska w wilgotniejszych obniżeniach przesuszonego pastwiska *Molinio-Arrhenatheretea* w strefie międzywala i tuż na zawalu stwierdzono po 1 osobniku. Stwierdzono również: *Tetrix subulata* (L.) – 1 ex., *Oedipoda caerulea* (L.) – 2 exx., *Myrmeleotettix maculatus* (Thunb.) – 3 exx., *Chorthippus (Glyptobothrus) biguttulus* (L.) – 2 exx., *Chorthippus albomarginatus* (Deg.) – 6 exx.
2. Dzierawy (52°12'29"N, 18°33'29"E, UTM: CC38), gm. Koło, pow. kolski. Uprawa koniczyny łąkowej *Trifolium pratense*, kośna, przechodząca w pastwisko wzdłuż zarastającego starorzecza z wąskim pasem szwaru tatarakowego *Acoretum calami* i mannowego *Glycerietum maximae*. W dniu 22.08.2014 – 10 osobników sinicy. Ponadto stwierdzono występowanie: *Phaneroptera falcata* (Poda) – 1 ex., *Tettigonia viridissima* (L.) – 1 ex., *Chrysochraon dispar* (Germ.) – 2 exx., *Ch. albomarginatus* (Deg.) – 5 exx.
 3. Gąsiorów (52°12'10"N, 18°32'3"E, UTM: CC38), gm. Kościelec, pow. kolski. Wilgotne zbiorowisko łąkowo-pastwiskowe *Molinio-Arrhenatheretea*, kośne, z niską roślinnością wzdłuż brzegu rzeki. W dniu 14.08.2015 – 2 osobniki sinicy. W kolejnym sezonie w dniu 15.08.2016 zaledwie 300 m od pierwszego stanowiska na rozległym pastwisku oraz wzdłuż koryta rzeki Kiełbaski, które od południa wyznacza granice pastwiska odnotowano ponad 30 osobników. Na pastwisku od szeregu lat prowadzone jest bezkwaterowe wypasanie bydła. Teren ten charakteryzuje się licznymi wilgotnymi obniżeniami (smugami) ze zbiorowiskiem łąkowo-pastwiskowym tu i ówdzie poprzeplatany płacami pięciornika rozłogowego *Potentilletum reptantis* oraz płytkimi częściowo wysychającymi latem starorzeczami, bez strefy szuwarowej o płaskich brzegach z dobrze wykształconą strefą namulną ze związku *Chenopodion fluviatile*. Liczne suche, piszczyste wyniesienia porastają częściowo zdegradowane murawy napiaskowe *Koelerion glaucae*. Ponadto w obrębie tego stanowiska stwierdzono: *Gryllus campestris* L. – 2 larwy, *T. subulata* (L.) – 2 exx., *O. caerulea* (L.) – 8 exx., *Omocestus haemorrhoidalis* (Charp.) – 9 exx., *Ch. biguttulus* (L.) – 9 exx., *Chorthippus brunneus* (Thunb.) – 4 exx., *Ch. albomarginatus* (Deg.) – 16 exx.
 4. Ochle (52°12'25"N, 18°31'2"E, UTM: CC38), gm. Koło, pow. kolski. Murawa napiaskowa *Koelerion glaucae* z niską roślinnością, przechodząca w niewielkie nadbrzeżne płyty wilgotnych zbiorowisk namulnych ze związku *Chenopodion fluviatile*. Większość osobników stwierdzono na pograniczu obu zbiorowisk. Kilka osobników napotkano także w sąsiedztwie wilgotnym płacie zespołu pięciornika gęsiego *Potentilletum anserina*. Na stanowisku regularnie wypasane jest bydło. W dniu 22.08.2014 – 7 osobników, i 14.08.2015 – 10 osobników. Ponadto stwierdzono: *G. campestris* L. – 1 ex., *T. subulata* (L.) – 1 ex., *O. haemorrhoidalis* (Charp.) – 9 exx., *Ch. biguttulus* (L.) – 4 exx., *Chorthippus parallelus* (Zett.) – 1 ex.
 5. Trzęsniew (ujście rzeki Kiełbaski) (52°12'22"N, 18°30'51"E, UTM: CC38), gm. Kościelec, pow. kolski. Zbiorowisko łąkowo-pastwiskowe *Molinio-Arrhenatheretea*, kośne a w części ujściowej jako pastwisko z częściowo zdegradowanymi murawami napiaskowymi *Koelerion glaucae*. W dniu 15.08.2016 – 15 osobników. Ponadto: *O. caerulea* (L.) – 5 exx., *Stenobothrus stigmaticus* (Ramb.) – 1 ex., *O. haemorrhoidalis* (Charp.) – 4 exx., *Ch. biguttulus* (L.) – 1 ex.
 6. Ksawerów (52°12'22"N, 18°27'59"E, UTM: CC28), gm. Kościelec, pow. kolski. Wilgotne zbiorowisko łąkowo-pastwiskowe *Molinio-Arrhenatheretea*, kośne, z roślinnością do 20 cm wysokości, wzdłuż brzegu rzeki. W dniu 14.08.2015 – 11 osobników. Stwierdzono ponadto: *T. subulata* (L.) – 1 ex., *Ch. albomarginatus* (Deg.) – 8 exx., *Ch. biguttulus* (L.) – 3 exx.
 7. Nowe Drążno (52°13'20"N, 18°24'38"E, UTM: CC28), gm. Krzymów, pow. koniński. Zbiorowisko łąkowo-pastwiskowe *Molinio-Arrhenatheretea*, kośne, wzdłuż brzegu rzeki przechodzące w bardziej wilgotny niekośny zespół mokrzy trzcinowatej *Phalaridetum arundinaceae*. Na pograniczu tych dwóch fitocenoz w dniu 29.08.2015 – 2 osobniki. Ponadto zanotowano: *Stethophyma grossum* (L.) – 1 ex., *Ch. dispar* (Germ.) – 2 exx., *Ch. albomarginatus* (Deg.) – 1 ex.

8. Święte (52°13'31"N, 18°24'5"E, UTM: CC28), gm. Kramsk, pow. koniński. Wilgotne zbiorowisko łąkowo-pastwiskowe *Molinio-Arrhenatheretea*, niekośne, z niską roślinnością do 10 cm, z małymi płatami zbiorowisk namulnych *Chenopodium fluviatile* w obniżeniach, wzdłuż zachodniego brzegu małego starorzecza. W dniu 14.08.2015 – 2 osobniki sinicy spotkano w sąsiadującym wilgotnym płacie zespołu pięciornika rozłogowego *Potentilletum reptantis*. Na stanowisku tym regularnie wypasane jest bydło. Ponadto: *Ch. biguttulus* (L.) – 3 exx., *Ch. brunneus* (Thunb.) – 1 ex.
9. Kociętowy (52°12'55"N, 18°11'29"E, UTM: CC18), gm. Krzymów, pow. koniński. Wilgotne zbiorowisko łąkowo-pastwiskowe *Molinio-Arrhenatheretea*, kośne, wzdłuż brzegu rzeki. Jednego osobnika stwierdzono w strefie przywala w wilgotnym obniżeniu w płacie zespołu pięciornika rozłogowego *Potentilletum reptantis*. W dniu 24.07.2015 – 2 osobniki sinicy. Ponadto odnotowano: *Ph. falcata* (Poda) – 1 ex., *Ch. biguttulus* (L.) – 3 exx., *Ch. albomarginatus* (Deg.) – 1 ex.
10. Ladorudz (52°13'40"N, 18°20'0"E, UTM: CC18), gm. Krzymów, pow. koniński. Przesuszone zbiorowisko łąkowo-pastwiskowe *Molinio-Arrhenatheretea*, niekośne, przechodzące w duże zbiorowisko namuliskowe *Chenopodium fluviatile* wzdłuż łagodnie opadającego płaskiego brzegu rzeki. Na pograniczu tych dwóch fitocenoz w dniu 29.08.2015 – 15 osobników sinicy. Ponadto: *O. haemorrhoidalis* (Charp.) – 4 exx., *Ch. biguttulus* (L.) – 1 ex.
11. Rumin (52°12'48"N, 18°11'19"E, UTM: CC08), gm. Stare Miasto, pow. koniński. W dniu 27.08.2016 – 14 osobników sinicy w częściowo przesuszonym kośnym zbiorowisku łąkowo-pastwiskowym *Molinio-Arrhenatheretea* wzdłuż starorzecza. Ponadto: *O. haemorrhoidalis* (Charp.) – 8 exx., *Ch. biguttulus* (L.) – 1 ex.
12. Radolina (52°12'30"N, 18°3'42"E, UTM: BC98), gm. Golina, pow. koniński. Punktowo wzdłuż wschodniego brzegu starorzecza, w wilgotnych obniżeniach kośnego zbiorowiska łąkowo-pastwiskowego *Molinio-Arrhenatheretea* do 15 cm wysokości oraz w płacie zbiorowiska pięciornika gęsiego *Potentilletum anserinae*. W dniu 7.08.2016 – łącznie 9 osobników sinicy. Ponadto: *Conocephalus dorsalis* (Latr.) – 2 exx., *Metrioptera roeselii* (Hagenb.) – 1 ex., *S. grossum* (L.) – 4 exx., *Ch. dispar* (Germ.) – 1 ex., *Ch. albomarginatus* (Deg.) – 2 exx., *Ch. parallelus* (Zett.) – 4 exx.
13. Sługocinek (52°11'38"N, 18°2'41"E, UTM: BC98), gm. Golina, pow. koniński. W dniu 27.08.2016 – 1 osobnik przy wale przeciwpowodziowym (poza strefą zalewową) w przesuszonym kośnym zbiorowisku łąkowo-pastwiskowym *Molinio-Arrhenatheretea*, oraz 7 osobników w strefie zalewowej w kośnym zbiorowisku łąkowo-pastwiskowym z płatami pięciornika gęsiego *Potentilletum anserinae*. Ponadto: *O. haemorrhoidalis* (Charp.) – 3 exx., *Ch. biguttulus* (L.) – 2 exx.
14. Ratyń I (52°11'23"N, 18°0'9"E, UTM: BC98), gm. Łądek, pow. słupecki. Przesuszone kośne zbiorowisko łąkowo-pastwiskowe *Molinio-Arrhenatheretea* wzdłuż starorzecza, w dniu 27.08.2016 – 4 osobniki sinicy. Ponadto: *O. haemorrhoidalis* (Charp.) – 2 exx., *Ch. biguttulus* (L.) – 1 ex.
15. Ratyń II (52°11'15"N, 17°58'50"E, UTM: YT08), gm. Łądek, pow. słupecki. W strefie zalewowej pomiędzy korytem rzeki a starorzeczem biegnącym równoległe do wału przeciwpowodziowego w dniu 27.08.2016 – 20 osobników sinicy. Przesuszone, regularnie wypasane zbiorowisko łąkowo-pastwiskowe *Molinio-Arrhenatheretea* z fragmentami murawy napiaskowej *Koelerion glaucae* na wyniesieniach oraz płatami zbiorowisk namulnych ze związku *Chenopodium fluviatile* wokół spłaszczonych brzegów starorzecza. Na stanowisku tym zanotowano również: *O. caerulea* (L.) – 3 exx., *S. stigmaticus* (Ramb.) – 4 exx., *O. haemorrhoidalis* (Charp.) – 6 exx., *Ch. albomarginatus* (Deg.) – 2 exx.
16. Kleczew (52°22'21"N, 18°11'29"E, UTM: CD00), gm. Kleczew, pow. koniński. Teren wokół zbiornika wodnego w wyrobisku końcowym po odkrywce „Józwin” KWB Konin w Kleczewie. Nad brzegami zbiornika dominowały wąskie pasy zespołu trzciny pospolitej

Fot. 1. Sinica nadbrzeżna *Aiolopus thalassinus* na stanowisku Gąsiorów (UTM: CC38), 15.08.2016 (fot. S. Mielczarek).

Photo 1. Slender Green-winged Grasshopper *Aiolopus thalassinus* at the Gąsiorów site (UTM: CC38), 15.08.2016 (photo by S. Mielczarek).

Fot. 2. Sinica nadbrzeżna *Aiolopus thalassinus* na stanowisku Ochle (UTM: CC38), 14.08.2015 (fot. S. Mielczarek).

Photo 2. Slender Green-winged Grasshopper *Aiolopus thalassinus* at the Ochle site (UTM: CC38), 14.08.2015 (photo by S. Mielczarek).

Fot. 3. Sinica nadbrzeżna *Aiolopus thalassinus* na stanowisku Kleczew (UTM: CD00), 10.08.2015 (fot. S. Mielczarek).

Photo 3. Slender Green-winged Grasshopper *Aiolopus thalassinus* at the Kleczew site (UTM: CD00), 10.08.2015 (photo by S. Mielczarek).

Phragmitetum communis i pałki wąskolistnej *Typhetum angustifoliae*. Na łagodnych stokach opadających w kierunku zbiornika w różnym stopniu wykształcone i o różnym stopniu pokrycia porastały zbiorowiska z klasy *Agropyreteea intermedio-repentis*, zbiorowiska z zespołu *Echio-Molilotetum*, zbiorowiska ruderalne z klasy *Artemisietea vulgaris*, poprzeplatane płatami ze związku *Sisymbrion*. Na stokach liczne, nieduże płyty nagiej żwirowatej ziemi. Sinica spotykana była najczęściej na styku fitocenoz wilgotnych i suchych. W dniu 10.08.2015 – 21 osobników sinicy oraz 5.09.2015 – 11. Ponadto zanotowano: *Ph. falcata* (Poda) – 2 exx., *T. viridissima* (L.) – 1 ex., *M. roeselii* (Hagenb.) – 1 ex., *T. subulata* (L.) – 1 ex., *O. caerulescens* (L.) – 9 exx., *O. haemorrhoidalis* (Charp.) – 3 exx., *M. maculatus* (Thunb.) – 4 exx., *Ch. biguttulus* (L.) – 2 exx., *Ch. brunneus* (Thunb.) – 3 exx.

Podziękowanie

Autorzy pragną podziękować anonimowym Recenzentom za cenne uwagi i sugestie.

LITERATURA

- BAZYLUK W. 1949a. Prostoskrzydłe (Orthoptera) Siemienia (województwo lubelskie) i okolicy. Pr. Kom. Biol. Wydz. Mat.-Przyr. PTPN 12: 1-95.
- BAZYLUK W. 1949b. Przyczynek do znajomości fauny prostoskrzydłych (Orthoptera) i skorków (Dermaptera) województwa lubelskiego. Pr. Kom. Biol. Wydz. Mat.-Przyr. PTPN 12: 96-110.
- BAZYLUK W., LIANA A. 1994. Występowanie interesujących i rzadkich gatunków prostoskrzydłych. In: LESZCZYCKI S. (Ed.). Atlas zasobów, walorów i zagrożeń środowiska geograficznego Polski. Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzczak, Warszawa, tablica 54 (mapa A).

- BAZYLUK W., LIANA A. 2000. Prostoskrzydłe *Orthoptera*. Katalog Fauny Polski 17, 2. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa: 1-156 + mapa.
- BOROWIAK M., LIANA A. 2009. Zmiany w faunie prostoskrzydłych (*Orthoptera*) w ciągu 50 lat istnienia Kampinoskiego Parku Narodowego. In: ANDRZEJEWSKA A., LUBAŃSKI A. (Eds.). Trwałość i efektywność ochrony przyrody w polskich parkach narodowych. Kampinoski Park Narodowy, Izabelin: 373-385.
- CHWIAŁKOWSKI E. 2009. Fauna prostoskrzydłych *Orthoptera* wybranych środowisk Doliny Środkowej Warty. Poznań. Maszynopis.
- BRUNNER VON WATTENWYL C. 1882. Prodrömus der europäischen Orthopteren. T. I-XI. Leipzig: 466 (1 mapa).
- GROBELNY S., TRYJANOWSKI P. 2002. Skaczą, grają i fruwają, czyli świerszcze, pasikoniki i... prusaki. In: WIESIOŁOWSKI J. (Ed.). Wśród zwierząt i roślin. Kronika Miasta Poznania 3: 126-134.
- LIANA A. 1966. Prostoskrzydłe (*Orthoptera*) Mazowsza. *Fragm. Faun.* 12, 16: 239-280.
- LIANA A. 2000. Problemy ochrony prostoskrzydłych (*Orthoptera*) i innych grup ortopteroidalnych (*Blattodea*, *Dermaptera*, *Mantodea*) w Polsce. *Wiad. entomol.* 18, Supl. 2: 147-153.
- LIANA A. 2002. *Orthoptera* Prostoskrzydłe i inne owady ortopteroidalne. In: GŁOWACIŃSKI Z. (Ed.). Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. IOP PAN, Kraków: 115-124.
- LIANA A. 2007. Prostoskrzydłe (*Orthoptera*). In: BOGDANOWICZ W., CHUDZICKA E., PILIPIUK I., SKIBIŃSKA E. (Eds.). Fauna Polski – charakterystyka i wykaz gatunków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa 2: 315-327.
- PFEIFER M.A., ELST van A., NIEHUIS M., RENKER C., SCHULTE T. 2011. Grüne Strandschrecke – *Aiolopus thalassinus* (Fabricius, 1781). In: PFEIFER M.A., NIEHUIS M., RENKER C. (Hrsg.) Die Fang- und Heuschrecken in Rheinland - Pfalz. Fauna und Flora in Rheinland - Pfalz, Landau, Beiheft 41: 435-440.
- URBAŃSKI J. 1954. Przyroda Wielkopolskiego Parku Narodowego. *Przegląd Zachodni*, Instytut Zachodni, Poznań, 10, 1/2: 164-180.
- URBAŃSKI J. 1957. Fauna jako wskaźnik stepowienia Wielkopolski. *Zesz. Probl. Post. Nauk. Roln.*, Warszawa 7: 65-78.
- WODZICZKO A., KRAWIEC F., URBAŃSKI J. 1938. Pomniki i zabytki przyrody Wielkopolski. *Wyd. Okr. Kom. Ochr. Przyr. Wielkop. i Pomorze* 8: 1-472.
- WOŁYŃSKA J. 1975. Prostoskrzydłe (*Orthoptera*), karaczany (*Blattodea*) i skorki (*Dermaptera*) niektórych biotopów leśnych Wielkopolskiego Parku Narodowego. *Pol. Pismo ent.* 45, 2: 397-413.
- ZACHER F. 1907. Beitrag zur Kenntnis der Orthopteren Schlesiens. *Z. wiss. InsektBiol.*, Husum 3: 179-185, 211-217.
- ZACHER F. 1917. Die Geradflügler Deutschlands und ihre Verbreitung, Systematisches und synonymisches Verzeichniss der im Gebiete Deutschen Reiches bisher aufgefundenen Orthopteren-Arten (*Dermaptera*, *Oothecaria*, *Saltatoria*). Jena.

Summary

The paper presents localities of the Slender Green-winged Grasshopper *Aiolopus thalassinus* found in the eastern Wielkopolska in 2014-2016. The species was recorded at 16 sites, including 15 in the central valley of the Warta River and one near a pit reservoir in the "Józwin" lignite mine by Kleczew. The exact locations, habitat characteristics and data on other Orthopterans are given for all the sites.

Adresy autorów:

Sławomir Mielczarek
ul. Dworcowa 11/17
62-510 Konin
e-mail: slawomirm65@gmail.com

Seweryn Grobelny
Zakład Biologii i Ekologii Ptaków
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
ul. Umultowska 89
61-614 Poznań
e-mail: gsm2@amu.edu.pl